

3. European Commission: Qualifications Framework [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eqf/home_en.htm.
4. Glossary / Quality Research International [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.qualityresearchinternational.com>.
5. Referencing National Qualifications Levels to the EQF and the Qualifications Framework of the European Higher Education Area [Електронний ресурс]. – Режим доступу: / http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.
6. The European Higher Education Area – Achieving the Goals Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Bergen, 19-20 May 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bergen.pdf>.
7. The Free Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thefreedictionary.com/self-actualisation>.
8. Your Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yourdictionary.com/self-actualization>.

УДК 007: 304 : 004.9

І. М. Сухенко, І. О. Тарнавська

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА І ДЕРЖАВНОГО УРЯДУ: ДО ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ WEB 2.0

Розглядаються основні аспекти взаємодії уряду та його офіційних структур із соціальними медіа та мережами з урахуванням використання технології Web 2.0 у контексті досягнення основних цілей розвитку суспільства.

Ключові слова: Web 2.0, медіапростір, онлайн-уряд, соціальна мережа, соціальні медіа.

Рассматриваются основные аспекты взаимодействия правительства и его официальных структур с социальными медиа и сетями с учетом использования технологии Web 2.0 в контексте достижения основополагающих целей развития общества.

Ключевые слова: Web 2.0, медиaprостранство, онлайн-правительство, социальная сеть, социальные медиа.

The main aspects of governmental as well as institutional co-operation between social media and networkings are under study in the context of implementation of Web 2.0 in the process of achievement of core society's development goals.

Key words: Web 2.0, media space, e-government, social networking, social media.

Управління державою являє собою складний і багатоаспектний процес взаємодії громадян та суспільних інституцій задля прийняття найважливіших рішень у різних сферах життя соціуму і найповнішого та ефективного розвитку країни. Суттєву роль у даному процесі сьогодні відіграють соціальні мережі, які виникли внаслідок бурхливого розвитку Інтернет і поєднання обчислювальних, інформаційних, комунікаційних технологій із традиційними засобами масової інформації, одне з основних завдань яких – бути посередниками між політикою (та її складовими) і суспільством.

Аналіз феномена взаємодії соціальних медіа та політики наразі набуває значної актуальності в контексті активного впливу глобалізаційних процесів на всі сфери людського життя, у тому числі й систему управління країною та її інструментарій – угоди, процедури, конвенції, політичні плани та дії, що набувають но-

вого змісту, трактування і, як наслідок, потребують перегляду й перебудови на найвищому рівні.

Саме за таких умов науковці Д. Бойд, Р. Брадвел, Х. Бресер, Н. Елісон, С. Кардвел, Б. Конон, Дж. Уолс у своїх розвідках аналізують вплив соціальних медіа та мереж на прийняття важливих політичних рішень, а також ефективність такої взаємодії для соціуму.

Таким чином, **метою статті** є репрезентація впливу соціальних медіа та мереж, які використовують можливості технології Web 2.0 у контексті взаємодії з політичними інституціями та урядом для більш ефективної реалізації державних управлінських завдань. Предметом дослідження в даній науковій розвідці є особливості використання інтерактивних технологій соціальних медіа політичними структурами з метою підвищення рівня ефективності державного управління. Об'єкт дослідження – інтерактивні компоненти соціальних медіа-систем, які функціонують із використанням технології Web 2.0.

За останні двадцять років, завдяки транзитивним процесам у Європі та світі, а також наслідкам глобалізаційного впливу, технологічний прогрес надзвичайно прискорився. Комунікаційні технології, у свою чергу, отримали нові можливості, що дали їм змогу опанувати та затвердити нові підходи у питанні їхньої взаємодії із суспільством та урядом.

Виникнення поняття «соціальна мережа», що визначається як глобальна мережа користувачів, які створюють контент для обговорення приватних або громадсько-актуальних проблем сьогодення, сприяло і появі низки питань, які стосувалися подальшого розвитку даної дефініції та виокремлення її нових можливостей для сприяння досягненню цілей розвитку тисячоліття [7].

Соціальні медіа – це структури, які складаються з вузлів (кожен з яких репрезентує окремого індивіда чи організацію), об'єднаних відповідно до різних категорій: цінностей, бачень, ідей, фінансових обмінів, дружби, спорідненості, неприязні, конфліктів або торгівлі [5].

Соціальні медіа та мережі функціонують у вигляді сайтів і є платформами, що ґрунтуються на інтернет-технологіях, та дозволяють користувачам будувати профайли, відкриті або з обмеженим доступом, у рамках певної веб-системи; формувати списки інших користувачів, а також розглядати каталог їхніх зв'язків у полі існуючої інтернет-системи [1].

Соціальні ЗМІ використовують нові підходи та стилі у комунікації порівняно з традиційними засобами масової інформації, що зумовлює суттєвий вплив і на якість та зміст сприйняття інформації споживачами продукту.

По-перше, створюється новий контекст, тобто аудиторія ЗМІ споживає дані соціальних медіа через екрани комп'ютерів, що дуже відрізняє ергономіку, якість та зміст прочитаного від поданих друкованими ЗМІ.

По-друге, треба наголосити, що тексти соціальних медіа містять гіперпосилання на інші джерела інформації, що є позитивною характеристикою Інтернету, а їх використання сприяє розвитку соціальних медіа. Це відкриває нові, а головне – цікаві можливості перед процесом комунікації, роблячи його багатостороннім, ефективним та широкомасштабним.

Із появою соціальних медіа змінився і спосіб особистого спілкування, що можна схарактеризувати такими чинниками:

- 1) анонімністю агентів комунікації, тобто домінуванням псевдонімів у коментарях або взагалі відсутністю підписів;
- 2) багатством та розмаїттям інформації, яку надають соціальні медіа, тобто користувачі більше не залежать від одного джерела надходження інформації, а задовольняють свої інформаційні потреби за рахунок даних багатьох джерел;
- 3) всюдисущністю інформації, неможливістю приховування фактів будь-якого характеру (приватного, комерційного, політичного тощо);

- 4) швидкістю надходження нових даних;
- 5) зміною ролей між користувачами та їхнього ставлення один до одного;
- 6) переходом від об'єктивності до суб'єктивності;
- 7) можливістю комбінування різних видів інформації в дуже гнучкий спосіб.

Це означає, що соціальні медіа поєднують не просто текст, зображення, аудіо, відео та анімацію як окремі чинники, але і як цілі їхні сукупності;

8) практично повною відсутністю традиційних методів регулювання даного виду ЗМІ з боку уряду і неможливістю введення традиційних видів цензури через швидкість і технології зміни веб-сторінок [6].

Із поняттям «соціальні медіа» тісно пов'язаний і термін «соціальна мережа», який включає до себе такі інформаційні та комунікаційні технології:

- мобільний зв'язок – розширення доступу до мережі Інтернет через нове покоління мобільних телефонів і кишенькових комп'ютерів;
- соціальні мережі – можливість легкого завантаження власного контенту (тексту, фото, відео) та пошук контенту, генерованого іншими особами;
- соціальні онлайн-мережі – можливість збереження та розширення особистих та професійних мереж, а також більш легкого поширення потоку інформації [7].

Ці технології розширюють оригінальні можливості інтернет-комунікацій і пов'язують людей, ідеї та установи на новому якісному рівні.

Отже, соціальні медіа та мережі відрізняються такими характеристиками:

- соціальною взаємодією;
- участю у процесі комунікації;
- використанням різних провайдерів (пошукових систем, блогів);
- відкритістю;
- співпрацею (між двома користувачами та групами користувачів) [1].

Соціальні мережі як веб-сайти існують за допомогою технології Web 2.0, яка об'єднує соціальні медіа та соціальні веб-спільноти для ефективного розвитку глобального інформаційного простору загалом та окремих суспільств зокрема.

Термін «Web 2.0» запропонував американський дослідник Тім О'Рейлі у 2005 р. і спочатку використовував його як назву для розвитку інтернет-комунікацій, але пізніше термін отримав нову дефініцію і почав визначатися як технологія, що являє собою перехід від статичних веб-сторінок до більш динамічних платформ, які дають змогу зробити комунікацію інтерактивнішою, передбачають більш вільний обмін інформацією між користувачами, легшу взаємодію на рівні споживачів інформаційного продукту, що сприяє ефективній та багатосторонній співпраці [6].

Зусилля у сфері соціального забезпечення проблем засобами ЗМІ з урахуванням технічного, структурного, соціального, культурного та політичного підходів реалізуються з метою досягнення успіху, перш за все з використанням технології Web 2.0, яка характеризується:

- рівним, універсальним та глобальним доступом до інформації;
- стандартизованим, уніфікованим та централізованим форматом для всіх користувачів;
- урахуванням лінгвістичних, культурних, етнічних, релігійних, економічних та соціальних факторів;
- визнанням регіонів, груп, індивідів, які потребують впливу та допомоги;
- свободою дій в інтернет-просторі;
- адекватністю інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- увагою до можливостей та здібностей цільової аудиторії.

Сьогодні більша частина соціальних медіа існує з використанням можливостей Web 2.0, провідні позиції серед яких займають:

- YouTube, Blogger, Twitter – платформи для обміну інформацією;

- Wikipedia – веб-сайт, заснований на співтворчості та співробітництві;
- Facebook, Myspace, VK – онлайн-платформи з ухилом на індивідуальні профайли користувачів [5].

Слід наголосити, що протягом останнього десятиліття інтерес політичних та урядових структур до соціальних медіа посилюється завдяки усвідомленню їхньої значної ролі у вирішенні багатьох питань на шляху демократичного розвитку суспільства. Тому підкреслюється важливість співпраці між соціальними засобами масової інформації, які користуються технологією Web 2.0 у своїй діяльності, та суспільством, громадянами й міжнародними організаціями, що сприяє вдосконаленню процесів демократичних трансформацій усередині націй та у світі в цілому. При цьому кожен суб'єкт відіграє важливу роль у досягненні цілей політичного плюралізму, який проявляється у повазі до державних інститутів, верховенстві закону, справедливості та рівності. Бурхливий розвиток соціальних медіа зумовив появу таких тенденцій у політиці:

- використання соціальних мереж під час президентських виборів;
- застосування цього типу медіа з метою підвищення прозорості управління і подолання чи підтримання вже існуючого рівня відсутності корупції;
- використання соціальних мереж у процесі створення індивідуальної легітимності та лідерства;
- практичне втілення тези «від знання до дії».

Окрім цього окреслені нові технології, тобто соціальні медіа у поєднанні з Web 2.0, дають змогу уряду створити двосторонній зв'язок із громадянами, почути їхній голос, поговорити з ними, а останні набувають права бути почутими й домогтися вирішення актуальних для них питань та проблем від посадових осіб.

Однак можливості соціальних медіа можуть бути використані лише в демократичних суспільствах, де думка пересічного громадянина така ж важлива, як і точка зору найвищих за рангом політиків у країні. У цьому контексті підхід раціонального демократичного управління є найбільш поширеним і передбачає загальне розуміння сталого розвитку; чітку прихильність і лідерство; конкретні організаційні механізми, необхідні для інтеграції; ефективну участь зацікавлених сторін; ефективне управління знаннями. Але для втілення цих тез у життя урядовці повинні вжити конкретних заходів: сформулювати й затвердити політику, що включає функціонування соціальних медіа і враховує їхній вплив на прийняття рішень. За цим повинен пройти глибокий аналіз та оцінка втілення на практиці такої політики, тобто визначення ефективності її реалізації.

Крім того, апарат управління може діяти згідно з адаптивною політикою, тобто зосередити особливу увагу на оцінці основних викликів, які підривають стабільність нації, і на способах їх усунення чи розв'язання. Основним інструментом у такій рецепції є постійне вдосконалення існуючих знань та навичок, чому мають допомогти веб-сайти соціальних мереж, ставши ключовими інституціями на цьому шляху, адже без подолання існуючих викликів досягнення майбутніх цілей стане неможливим.

Отже, поліпшення механізмів управління державою можливе лише за умов соціального навчання та активного використання соціальних медіа із технологією Web 2.0 для покращення ситуації в країні.

Слід зауважити, що найпотужнішим засобом взаємодії урядів із соціальними медіа може стати запровадження платформ онлайн-урядів. Створення таких веб-сайтів дасть змогу налагодити прямий зв'язок між громадянами та обраними посадовцями.

Технології Web 2.0 сприятимуть створенню нового ефективного підходу до розуміння процесу участі суспільства у політичній сфері, а використання його інструментів і методів, розроблених з метою прямої комунікації, залучить громадян до політичних процесів на рівні їх учасників у суспільстві, країні, континенті, сві-

ті тощо. Якщо брати до уваги процес створення такої платформи, то вона повинна включати до себе такі етапи:

- створення інформаційного центру, який об'єднає під одним дахом існуючі соціальні медіаплатформи (Twitter, Facebook, YouTube тощо) та зусилля окремих політиків в інтернет-просторі;
- заснування стандартизованої моделі функціонування онлайн-уряду, яка може бути розширена та пристосована будь-якою країною до існуючих реалій з урахуванням особистих характеристик, викликів, проблем, рівня розвитку тощо;
- забезпечення візуальних та мультимедійних елементів, які згуртують та уніфікують доступ до політичних систем;
- просування онлайн-систем голосування з урахуванням політичних аспектів кожної країни окремо;
- забезпечення урядовими ресурсами громадян задля досягнення їхніх цілей щодо державної бюрократії [3].

Відповідно використання сервісу онлайн-уряду підвищить ефективність взаємодії посадовців та громадян і створить кращі умови для подальшого розвитку демократії.

Проте дана платформа має існувати у форматі неурядової організації, яка залучить усіх небайдужих людей, тобто волонтерів, які зможуть ефективно реалізувати окреслені плани. Хоча слід додати, що ця платформа може бути створена і на базі вже існуючого веб-сайту, наприклад офіційного урядового сайту, який у багатьох країнах світу існує з використанням технології Web 1.0, суттєвим недоліком якої є відсутність інтерактивності, а головне – зворотного зв'язку, що, на наш погляд, гальмує її розвиток.

Таким чином, із розвитком інформаційних, у тому числі інформаційно-комунікаційних технологій розвивається і вдосконалюється інструментарій, застосований цими галузями. Серед таких інструментів провідне місце належить соціальним мережам та медіа, які функціонують із використанням системи Web 2.0 – технології приєднання інтерактивних компонентів до складу веб-сторінок (наявність блогів, можливість залишити коментар, наявність гіперпосилань у тексті, налагодження RSS- потоку тощо).

Висновки. Зі зростанням та розвитком демократичних суспільств можливості соціальних засобів масової інформації почали активно використовуватися офіційними представниками суспільних інституцій усіх рівнів, починаючи від економічних, соціальних, культурних установ і закінчуючи політичною системою країни та її посадовцями. Саме остання сфера і є провідною ланкою, яка реалізує свої плани та ідеї за допомогою соціальних мереж, використовуючи їх як платформу для просування своїх настанов і налагодження зв'язку із суспільством для досягнення найвищої мети – створення нації з урахуванням усіх критеріїв демократичного устрою. Окрім цього використання соціальних медіа в політиці сприяє підвищенню загального рівня обізнаності громадян у політичних питаннях, а також виникненню можливості налагодження діалогу й комунікації між нацією та її політичними діячами заради досягнення відповідного рівня розвитку країни та максимальної реалізації демократичних цілей у процесі політичного управління державою.

Бібліографічні посилання

1. **Boyd, D.** Social Network Sites [Електронний ресурс] / D. Boyd // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2011. – Режим доступу: <http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>.
2. **Bradwell, P.** Network Citizens [Електронний ресурс] / P. Bradwell // Orange Future Enterprise Coalition Platform. – 2008. – Режим доступу: <http://www.orangecoalition.com/whitepapers/download.php/10>.

3. **Bressers, H.** Implementing sustainable development: how to know what works, where, when, and how/ H. Bressers. – Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2004. – 205 p.
4. **Caldwell, C.** Networks that Work Too Well [Електронний ресурс] / C. Caldwell // Financial Times. – 23.05.2008. – Режим доступу: http://us.ft.com/ftgateway/superpage.ft?news_id=fto052320081343411263&page=1
5. **Godwin, B.** Social Networks and Government [Електронний ресурс] / B. Godwin // International Institute for Development Studies. – 24.01.2009. – Режим доступу: http://www.usa.gov/webcontent/technology/social_networks.shtml.
6. **O'Toole, L.** Implementation Theory and the challenge of sustainable development: the transformative role of learning / L. O'Toole. – Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2004. – 60 p.
7. **Willard, T.** Social Networking and Governance for Sustainable Development / T. Willard. – Manitoba, Canada: International Institute for Sustainable Development, 2009. – 39 p.